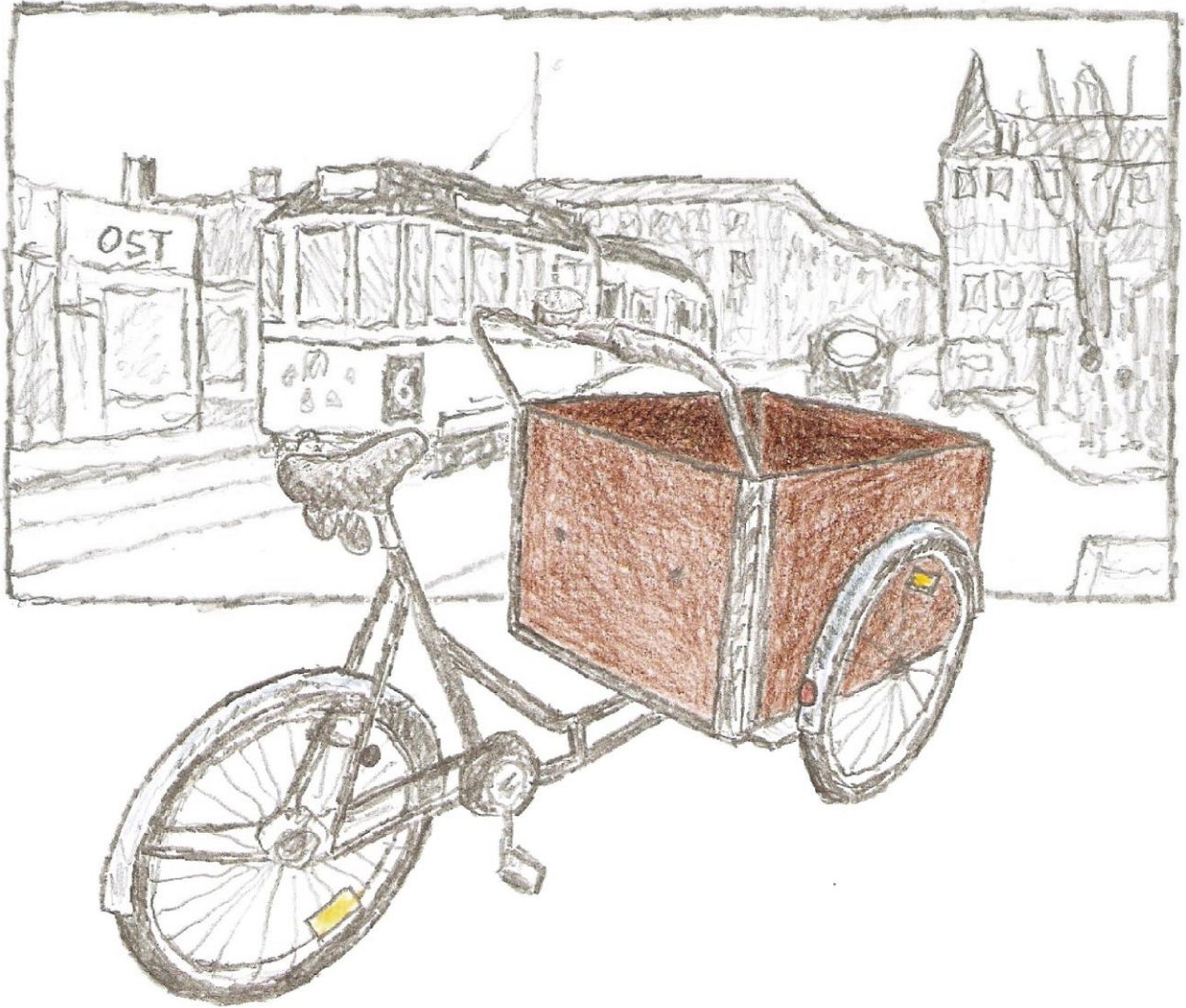

Da far var lille Henrik

Da far var lille Henrik

Da far var lille Henrik

ISBN 9788791995422

1st Edition, 1st Issue Autumn 2008

Tekst, tegninger og musikarrangementer copyright © H.W. Gade 2005-2008.

Digital Books™

www.nordisc-mental-aid.com

Digital Books™ is a trademark of
NORDISC, DK-2700 Broenshoej, Denmark

Andre sundhedsbøger af forfatteren:

Hverdagen med ADHD (2002-2008)

Hverdagen med tidlig skade (2007)

Hverdagen med et retarderet barn (2005)

Hverdagen med Aspergers syndrom (2004)

Hverdagen med Tourettes syndrom (2003)

Da far var lille Henrik

Da far var lille Henrik

af H.W. Gade

Til min elskede søn, Lukas

Da far var lille Henrik

Indhold

Til forældrene	8
Her er Lukas.....	9
Her er mor og far	10
Hvor er farmor?	11
Ole sad på en knold og sang	12
Noder	13
Hvad ønsker fru en i dag?	14
Ud af sengen	15
Lille Henriks skole	16
Tante Ingrid	17
Onkel Emil	18
Godnat Lukas	19
Bellahøj.....	20
Nu er dagen fuld af sang	21
Noder	22
Efterår	23
Niller.....	24
I østen stiger solen op	25
Noder	26
Geografitimen	27
Spisefrikvarter	28
I bad	29
S-toget	30
Jul.....	31
Et barn er født i Betlehem	32
Noder	33
Lukas juletræ	34
Hvor er farfar?	35
Jul i Brønshøj 2003	36

Da far var lille Henrik

Jul i Valby 1962.....	37
Lukas og Henrik får gaver	38
Lille Henrik bliver far igen	39
En rose så jeg skyde.....	40
Noder	41
Ting I kan snakke mere om... ..	44

Til forældrene

Dette er en bog om en handicappet dreng og hans far. Den blev til, mens jeg kørte Lukas til og fra skole på vores Christianiacykel. Undervejs fortalte jeg historier om ”da far var lille Henrik”. Det startede som en leg, der kunne aflede Lukas på den lange vej fra Brønshøj til Østerbro, men endte som en fælles livshistorie, der gav Lukas en identitet i en flydende og mærkelig verden, hvor nogen af familiemedlemmerne kun levede i fars og mors hoveder. Det er meget svært at forstå for en lille retarderet dreng, der ikke kan genkende sin mor, når hun vender ryggen til.

Bogen er også et billede af en dreng med ADHD, Tourettes syndrom og autisme. Adfærd og symptomer vises i denne bog diskret, mens far prøver at fortælle historier uden at gøre Lukas bange, når der er noget, han ikke forstår.

Der er også musik i bogen. Lukas elsker at synge, og de 5 sange i bogen er Lukas yndlingssange. Der er noder og becifringer, hvis I spiller klaver eller guitar. Ellers kan I klikke på musiklinket (på CD-en) og synge sammen med klaveret. Sidst i bogen er der links til gamle dage og Lukas sygdomme.

*Henrik W. Gade
Brønshøj d. 17. September 2008*

Her er Lukas

Lukas er 9 år gammel. Han har blå øjne, fint brunt hår og er rigtig god til at synge. Han bor sammen med sin far og mor i et lille hus i København. Lukas går i 5. klasse og kører tit med sin far i skole. Der er lang vej til skolen, og når Lukas keder sig, fortæller hans far historier. Det er meget spændende. Nogen gange er det så spændende, at Lukas ikke vil i skole, men bare vil høre mer.

Lukas er som alle andre små drenge. Men Lukas er alligevel lidt anderledes end de andre små drenge. Han er nemlig handicappet. Lægerne har mange mærkelige navne på Lukas sygdomme; ADHD, Tourette og autisme. Men Lukas er ikke så mærkelig. Han er bare lidt anderledes.

Lukas har svært ved at sidde stille, det er ADHD, der driller. Så blinker han med øjnene og kommer med fnyselyde, det er Tourette. Og en gang imellem bliver Lukas meget mærkelig og siger underlige ting; det er autisme.

Men Lukas er stadigvæk en lille 9 år gammel dreng, der er meget dygtig til at synge. Og han elsker spaghetti med kødsovs ligesom alle andre drenge. Lige nu er Lukas meget glad og han smiler. Han skal nemlig køre på Christianiacykel med sin far, Henrik.

Her er mor og far

Lukas far hedder Henrik. Han er god til at cykle, synes Lukas. ”Far kører og kører”, siger Lukas, mens pedalerne kører rundt og rundt, og far puster, fordi det er opad bakke.

Lukas mor hedder Paula. Hun kører på en almindelig cykel. Engang var det mor, der kørte med Lukas, men nu er han lidt for stor og kører på fars Christianiacykel i stedet for.

I dag er det søndag, og så skal Lukas ikke i skole. Det er bare en lille hyggetur. Men i morgen skal far køre Lukas den lange vej til skolen. Og så skal far fortælle historier om dengang far var lille Henrik.

Hvor er farmor?

Lukas går i skole på Østerbro, og det er en lang tur fra Brønshøj, hvor Lukas, far og mor bor. Derfor fortæller far altid historier, når de kører i skole. I dag skal Lukas høre om sin farmor, Henriks mor. ”Da far var lille Henrik”, begynder far ”kørte jeg i sporvogn med min mor, farmor Bitten”. ”Hvor er farmor?”, spørger Lukas, for han har jo aldrig set hende.

”Hun er oppe i himlen sammen med farfar Johannes”. Det kan Lukas ikke helt forstå, og han bliver lidt ked af det. Far standser cyklen og krammer Lukas, Så bliver Lukas glad igen, og de kan køre videre. Og så skal Lukas og far synge lidt!

Ole sad på en knold og sang

1. Ole sad på en knold og sang,
la-la-la-la-la-la-la-la-la-la!
får og geder omkring ham sprang.
tra-la-la-la-la-la-la-la-la!

2. Stak så Ole en dag i trav,
la-la-la-la-la-la-la-la-la-la!
stod med et ved det store hav.
tra-la-la-la-la-la-la-la-la!

3. Øjet skinnede, tåren randt,
la-la-la-la-la-la-la-la-la-la!
intet mere i verden bandt.
tra-la-la-la-la-la-la-la-la!

4. Over havene hyrden fo'r,
la-la-la-la-la-la-la-la-la-la!
Fårene står der endnu og glor.
tra-la-la-la-la-la-la-la-la!

Tekst: Jeppe Aakjær 1899 melodi: Alfred Tofft 1911

LYT TIL MUSIKKEN

[Ole sad på en knold og sang](#)

Noder

Ole sad på en knold og sang

Tekst Jeppe Åkær 1899

Musik Alfred Toft 1911

Tempo = 130

Piano

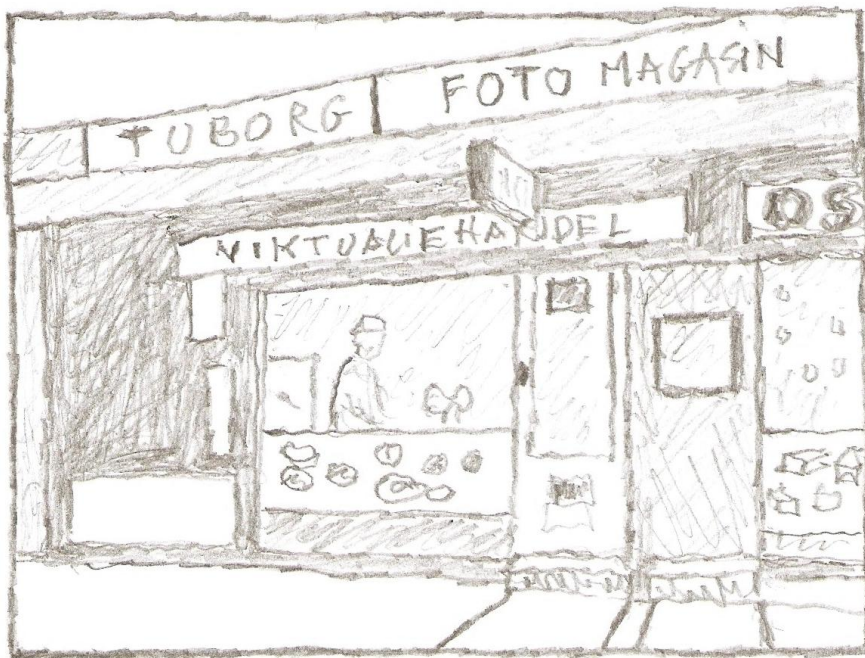
The musical score is written for piano in 4/4 time. It consists of two systems of music. The first system has four measures with chords F, C, F, C, N.C., and C. The second system starts with a measure number '5' and has four measures with chords Bb, Gm7, F, F, N.C., and F. The piano part features a simple melody in the right hand and a harmonic accompaniment in the left hand.

5

Piano

Hvad ønsker fruen i dag?

Så er Lukas og far på Nørrebrogade. Lige efter Nørrebro Station ligger der en kirke, og nu begynder klokkerne at ringe. ”Hvad er det?”, spørger Lukas. ”Det er kirkeklokkerne, der ringer. Så kan Gud høre klokkerne oppe i himlen, og så bliver han glad.” ”Da jeg var lille, var far i butikker sammen med farmor”. Far er lidt nervøs for, at Lukas skal blive bange igen. ”Men først skal vi til grønthandleren. Vi du åbne døren, Lukas?” ”Ding, dong”, siger Lukas og leger han åbner en dør. ”Goddag frue, hvad skal det være i dag?”, siger grønthandleren. ”2 pund kartofler, 4 gulerødder og 2 løg, tak”. ”Så gerne, det bliver lige 3 kr.”. Så klapper grønthandleren lille Henrik på hovedet. ”Det er en sød dreng, De har frue.” Og så klapper far også Lukas på hovedet. Lukas smiler henrykt. ”Mer”, siger han.

”Da far var lille Henrik, skulle mor altid i butikker, ligesom når Lukas og far går i Irma og Føtex. Men dengang snakkede man helt anderledes og sagde ”De” til hinanden. Der var også sporvogne. Det var en slags busser, der kørte på skinner.” Lukas begynder at kede sig, og far skynder sig at fortælle mere om farmor. ”Nu skal vi i ismejeriet, vil du åbne døren?”. Og Lukas åbner og siger ”Ding, dong”. ”Goddag, hvad ønsker fruen i dag?”, siger ismanden. ”En lille blok is og 2 pægle mælk.”. Så skynder far sig at fortælle om bageren og slagteren. For nu skal Lukas nemlig i skole. De kører ind i skolegården. Far og Lukas krammer, og far vinker farvel ”Hej, hej!”

Ud af sengen

”Det er en dejlig sommermorgen. Lille Henrik vågner, når solen står op – så er han frisk. Så LØBER han ind til storesøster Birgitte og råber GODMORGEN. Birgitte trækker dynen over hovedet og sover videre. Lille Henrik sniger sig lige så stille ind i soveværelset, hvor farmor Bitten og farfar Johannes ligger og snorker. GODMORGEN råber Henrik og kaster sig i armene på sin mor. Så gasser de rigtig længe.”

”Skal du også gasse med din mor?”, spørger far. ”Jaaaah”, siger Lukas. ”Hvor er farmor?”, spørger Lukas, og nu skal far finde på flere sjove historier. Det er 40 siden, at far var barn, og det er meget længe. Men det ved Lukas ikke.

”Lille Henrik elsker at se sin far – din farfar – tage tøj på. Nu går farfar Johannes op på badeværelset. Han har pyjamas og slåbrok på. Først smører farfar sæbeskum over hele hovedet. Så barberer han sig og siger ”av, av”, når han kommer til at skære sig lidt. Men farfar er stor og stærk, så han griner bare. Så tager han det fine jakkesæt på med slips og skinnende hvid skjorte. Og lille Henrik får lov til at prøve farfars armbåndsur, der har en stålkæde, der niver ham i armen. ”Av”, siger lille Henrik. Ligesom farfar.” ”Av”, siger Lukas også. Nu er far og Lukas ved Bellahøj. De kører hurtigt ned af bakken. ”Far kører og kører”, siger Lukas.

Lille Henriks skole

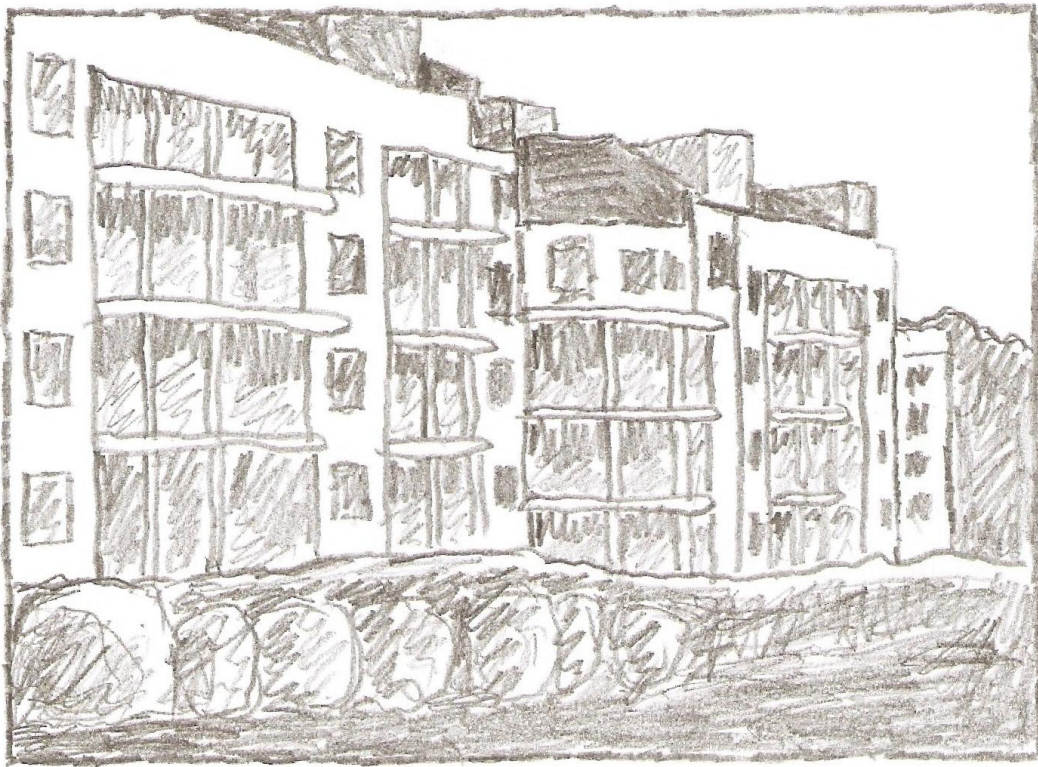
Så er Lukas og far på Nørrebrogade. Der er masser af børn på vej til skole. Og mange Christianiacykler. ”Mere om lille Henrik”, siger Lukas. ”Når far har taget sin fine jakke på, skal han have en kop kaffe. Lille Henrik og hans storesøster er børn, og de drikker mælk. Henrik sidder og stikker til øllebrøden. Han er lidt kræsen. I gamle dage spiste alle børn øllebrød, der laves af kogt rugbrød og nisseøl. Det smagte forfærdeligt.” ”Jeg kan godt lide rugbrød”, siger Lukas.” ”Det var godt”, siger far. ”Nu har lille Henrik og Birgitte spist helt op og drukket deres mælk. Om lidt skal de i skole.”

”Birgitte og hendes lillebror går hånd i hånd hen til skolen. Det er en lang vej, hvor de skal over en jernbanebro. Om vinteren er der is på broen, og Lille Henrik falder på halen. Av. Men nu er det sommer, solen skinner, og i morgen er det en særlig dag. I morgen skal lille Henrik besøge tante Ingrid og onkel Emil. Det glæder han sig til.” ”Skal lille Henrik ikke snart lege med Niller”, afbryder Lukas. ”Jo, jo”, siger far ”de to børn er nu tæt på skolen. De kan høre de næsten tusind børn, der griner og pjatter. Der larmer helt vildt. Birgitte krammer sin lillebror og vinker. Lille Henrik skynder sig ind for at lege med sin bedste ven, Niller.” Så er far og Lukas fremme ved Lukas skole. ”I morgen skal vi høre mere om lille Henrik” siger far og vinker.

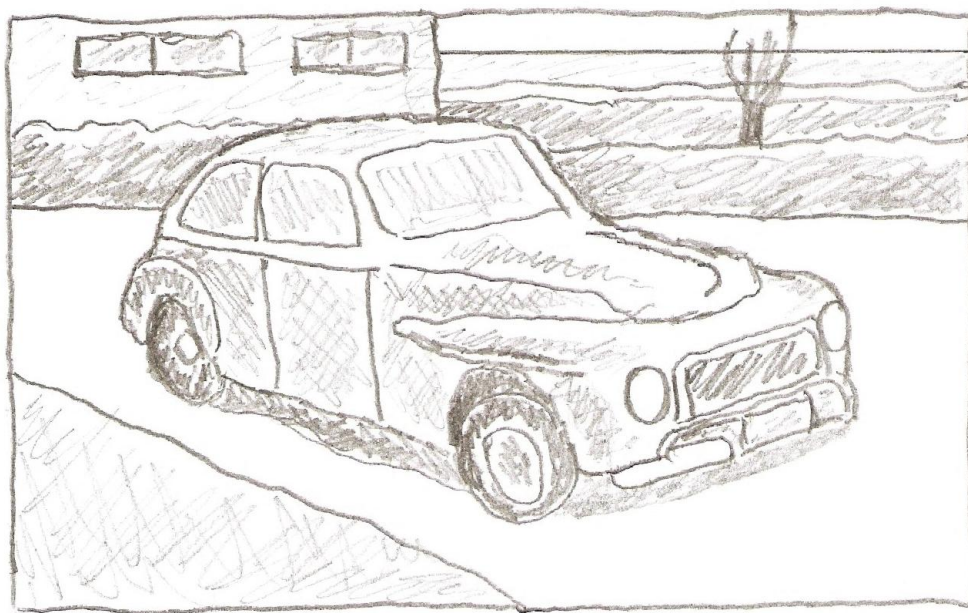
Tante Ingrid

Det regner næste morgen, og Lukas sidder under kalechen. Det er en hel lille hule, og Lukas kan kun se far, når han stikker hovedet ud. Det gør han tit. ”Der sidder du jo tørt og godt”, far smiler. ”Men far bliver våd.”, siger Lukas ”fortæl mere om tante Ingrid.” ”Tidligt om morgenen”, fortsætter far ”tager lille Henrik og mor, din farmor, S-toget. De går hen til Langgade station, hvor farmor køber en billet i den lille billetluge. ”Vær så artig, frue, her er Deres billet.” Så kører det brune S-tog, og Henrik styrter hen til det lille rat forrest i vognen, hvor han kan lege, at han styrer toget selv. Så kommer de til Ryparken station. Farmor siger ”Nu må du godt åbne døren. lille Henrik”. ”Ding, dong”, siger Lukas. På Hans Knudsens plads venter strandvejsbussen. De kører meget længe, så lille Henrik til sidst falder i søvn.” Og hvem småsover også i sin lille cykelhule? Det gør såmænd Lukas!

”Endelig kommer lille Henrik og farmor frem til Skodsborg, hvor tante Ingrid bor. De går op ad en lang trappe til et hvidt hus. Lille Henrik trykker på dørklokken. Skal du også trykke på dørklokken, Lukas?” ”Ding, dong”, siger Lukas. ”Hvem lukker op? Det gør tante Ingrid. Og der dufter dejligt af sandkage og varm chokolade. Lille Henrik er meget sulten og spiser 3 stykker sandkage. Så går han en tur i mosen med farmor og tante Ingrid. De ser mange spændende dyr og en kødædende blomst, soldug, som lille Henrik er lidt bange for. ”Nu skal du op og sove hos tante Ingrid”, siger farmor ”Mor kommer og henter dig i morgen aften. Og i morgen tidlig skal du køre tur med onkel Emil. Og så får du en stor isvaffel!”

Onkel Emil

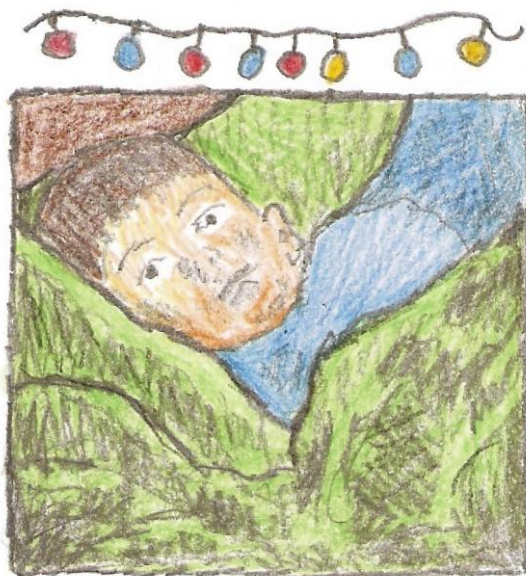
”Da det bliver morgen, vækker tante Ingrid lille Henrik. De spiser morgenmad og drikker mælk. Så kommer onkel Emil i sportstøj med en fin kasket og blå butterfly. De skal prøve onkel Emils nye Volvo. Den kan køre 200 km i timen. Henriks øjne stråler. De kører op og ned ad Strandvejen. Forbi det blanke vand, forbi de store villaer. ”Dyt, dyt” siger den nye bil, og nålen på fartmåleren dirrer på 200. Så standser onkel Emil bilen, og lille Henrik får en kæmpestor isvaffel. Skal du også have en kæmpeis, Lukas?” ”Jaaaaah!”, siger Lukas. Far stopper Christianiacyklen ved en slikbutik. Så får Lukas også en stor is med 3 kugler. Ligesom lille Henrik.

Godnat Lukas

Det er aften nu hjemme i Brønshøj, hvor Lukas bor sammen med sin far og mor. Først skal Lukas i bad. Så børster han tænder, og så læser mor op af Alfons Åberg bøgerne. Lukas elsker Alfons Åberg, men i aften er han ked af det. Han blinker med øjnene og fnyser hele tiden. Far kommer med juice og Lukas piller, som hjælper, når Lukas har det lidt svært. Når han har fået pillerne, kan han også bedre sove.

Nu putter mor den lille Lukas og slukker lyset. Men mørket er ikke sort og uhyggeligt, for på væggen hænger en lyskæde med lys i mange farver. Så er Lukas ikke bange for løverne. Ligesom Alfons Åberg.

Bellahøj

Det er blevet morgen i Brønshøj. Lukas har fået tøj på og har spist morgenmad. Nu skal Lukas i skole. Far venter allerede på Christianiacyklen. "Hvad skal jeg fortælle om i dag?", spørger far og nusser Lukas brune hår. "Farmor", siger Lukas. "Engang skulle farmor og lille Henrik til de fine butikker på Værnedamsvej. De tog sporvognen, linje 6, og lille Henrik fik igen lov til at sidde foran ved det lille rat. Til sidst kom de til Vesterbrogade og Værne-

damsvej, her skal de af. Vil du trykke på knappen, Lukas?" "Ding, dong", siger Lukas. "Nu går farmor og lille Henrik over den store, farlige Vesterbrogade. Man skal passe på sporvognene, bilerne og de mange cykler. Der er også de frække svajerdrenge, der kører på fortovet, selvom de ikke må for politibetjenten." Lukas begynder at sidde meget uroligt. Han forstår ikke rigtigt det med svajerdrene. Far er nød til at standse. De er kun nået til Brønshøj Torv, og de er sent på den. Far vil ikke have skældud af læreren. "Kom! Nu synger vi en sang, så bliver du frisk igen". Lukas ADHD pille virker nemlig først om 10 minutter. Far begynder at synge.

Nu er dagen fuld af sang

1. Nu er dagen fuld af sang,
og nu er viben kommen,
bekkasinen natten lang
håndterer elskovstrommen.

Plukke, plukke dugget strå,
plukke, plukke siv ved å,
plukke, plukke blomster.

2. Dammen ligger dagen ud
med brudelys i hænde,
rækker højt de ranke skud,
at solen må dem tænde.

Plukke, plukke dugget strå,
plukke, plukke siv ved å,
plukke, plukke blomster.

3. Nu vil mø med silkestik
på brudelinet sømme.
Den, som ingen bejler fik,
hun ta'r sig én i drømme.

Plukke, plukke dugget strå,
plukke, plukke siv ved å,
plukke, plukke blomster.

4. Ræk mig en forglemmigej
og sidst en krusemynte,
sådan slutter vi vor leg
så glad, som den begyndte.

Plukke, plukke dugget strå,
plukke, plukke siv ved å,
plukke, plukke blomster.

Tekst: Jeppe Aakjær 1911 melodi: Carl Nielsen 1915

[Mø = ung pige sømme = sy]

LYT TIL MUSIKKEN

[Nu er dagen fuld af sang](#)

Noder

Nu er dagen fuld af sang

Tempo = 95

Tekst Jeppe Åkær 18

Musik Carl Nielsen 1915

Piano

1 Eb Bb / Eb Bb / Eb

4 Bb Eb / Bb Eb / Bb

7 Gm F Bb / Ab

10 Eb Ab Eb Bb B7

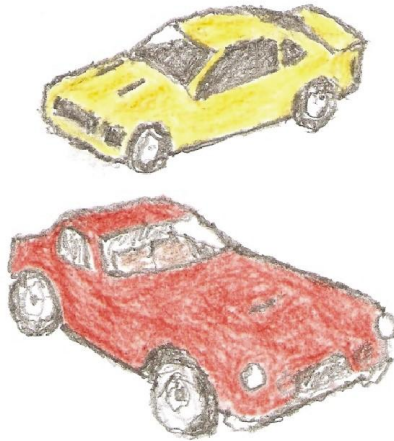
Efterår

Det er blevet efterår i Brønshøj. Bladene falder af træerne, og svanerne fra Utterslev mose flyver bort til de varme lande i flotte formationer. Lukas kan ikke lide, når der er mørkt om morgenen. Han er ikke til at vække, og far må bære ham ind til sofaen, når han skal have tøj på. Så sover Lukas rævesøvn og gemmer hovedet under en pude. Når far forsigtigt kigger under puden, åbner Lukas øjnene og smiler. Nu vil han godt have tøj på. Til morgenmad får Lukas et par ostemadder med ristet brød eller en portion müesli. Ligesom sin mor. Han får mælk eller juice at drikke. Heldigvis slipper han for øllebrød. Lukas elsker frugt. Der er altid bananer, vindruer, appelsiner (som mor skræller) og mange andre slags frugt. Det er mor og far meget glade for og stolte af. Lukas er meget dygtig.

Niller

Det regner igen. Nu må det være tid til at fortælle mere om lille Henrik og hans bedste ven, Niller. Lukas har også en rigtig god ven på skolen, der hedder Mohammed. Han kommer fra Tyrkiet, og er nogen gange hjemme og lege med Lukas. ”Da far var lille Henrik, legede jeg altid med Niller. Han var min bedste ven. Det er rart at have en ven, ligesom du er ven med Mohammed. Når lille Henrik var kommet i skole, legede Niller og Henrik med deres små biler. Niller havde en gul bil, og Henrik en rød bil. Nillers bil var den smarteste, så lille Henrik blev nogen gange lidt ked af det, men så fik han bare lov til at lege lidt med Nillers bil. De spillede også bold sammen og samlede på cornflakes mærker. Så kunne man vinde en børnefødselsdag. De vandt bare aldrig noget, men mærkerne med fodboldspillere var flotte, og det var sjovt at bytte dubletter.”

”Nu skal vi synge I Østen stiger Solen op”, ligesom Niller og lille Henrik gjorde hver morgen, når alle eleverne var kommet ind i klasseværelset. Skal vi også prøve?”. ”Jaaah”, siger Lukas og synger med sin lyse barnestemme sammen med fars lidt morgenru voksenstemme.

I østen stiger solen op

1. I østen stiger solen op,
den spreder guld på sky,
går over hav og bjergetop,
går over land og by.

2. Den kommer fra den favre kyst,
hvor paradiset lå;
den bringer lys og liv og lyst
til store og til små.

3. Og med Guds sol udgår fra øst
en himmelsk glans på jord,
et glimt fra paradises kyst,
hvor livets abild gror.

Tekst: B. S. Ingemann 1837 melodi: C. E. F. Weyse 1837

[Favre kyst = smukke kyst Abild = træ / livets træ]

LYT TIL MUSIKKEN

[I østen stiger solen op](#)

Noder

I østen stiger solen op

Tekst B. S. Ingemann 1837 Musik C. E. F. Weyse 1837

Tempo = 65

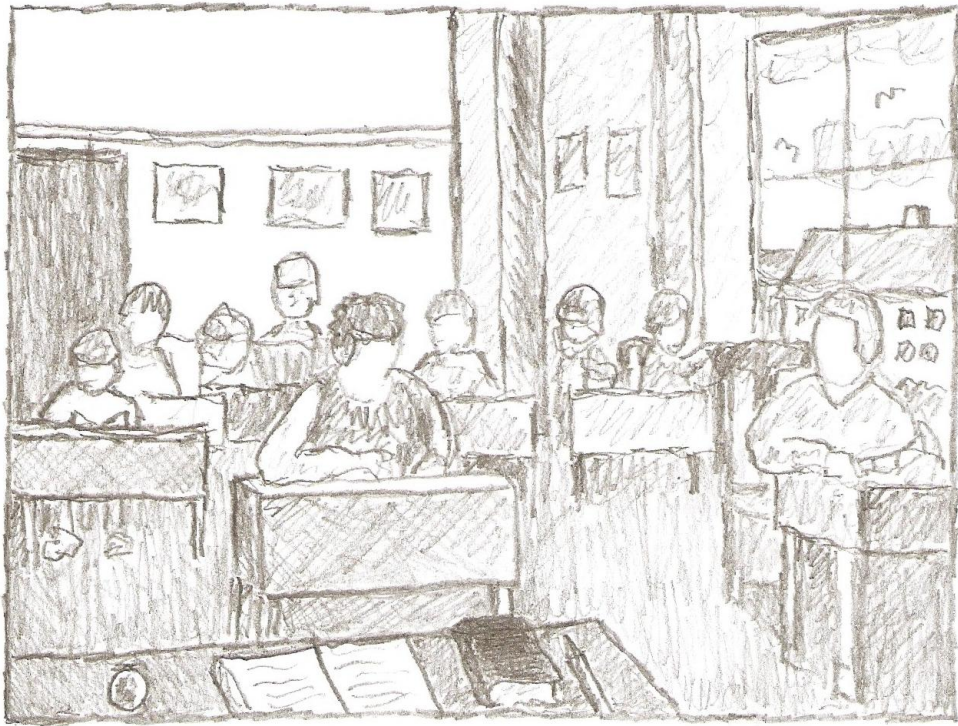
Piano

5

9

Geografitimen

Christianiacyklen er fremme ved Nørrebro Station. Der er masser af biler og mange Christiianiacykler i alle farver. Lukas og far tjekker omhyggeligt, hvor mange sorte, røde, gule og hvide Christiianiacykler, de møder. Det har været en god morgen, og Lukas og far har snakket og sunget hele vejen. "Far, fortæl mere om Niller", siger Lukas. "Når lille Henrik og Niller havde sunget morgensang, skulle de have geografi. Det var vældigt spændende at se de store kort og globussen. De havde læst om Polen, og nu skulle geografilæreren høre dem i lektien. "Niels-Erik, vil du komme op til tavlen". Læreren er i knickers og har en brun fløjlsjakke på. Han har små guldbriller. "Her er hovedstaden Warszawa", siger Niller og peger med den lange pegepind. "Det var godt", siger læreren.

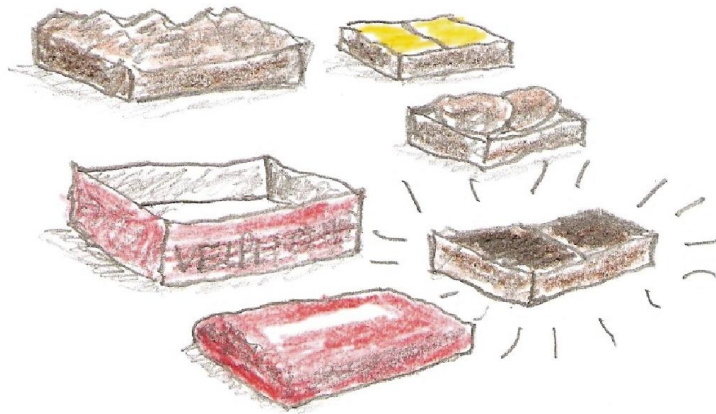

"Henrik, hvad hedder den største flod i Polen?" Lille Henrik har vist ikke læst så godt på lektien og bliver helt rød i hovedet. Så husker han det alligevel "Weizelfloden", siger han. Endelig ringer skoleklokken; de skal have frikvarter. Vil du ringe, Lukas?". "Ding, dong" siger Lukas. Nu kan de snart se Lukas moderne skole. Men børnene synger ikke morgensang mere. Det ville ellers have været sjovt.

Spisefrikvarter

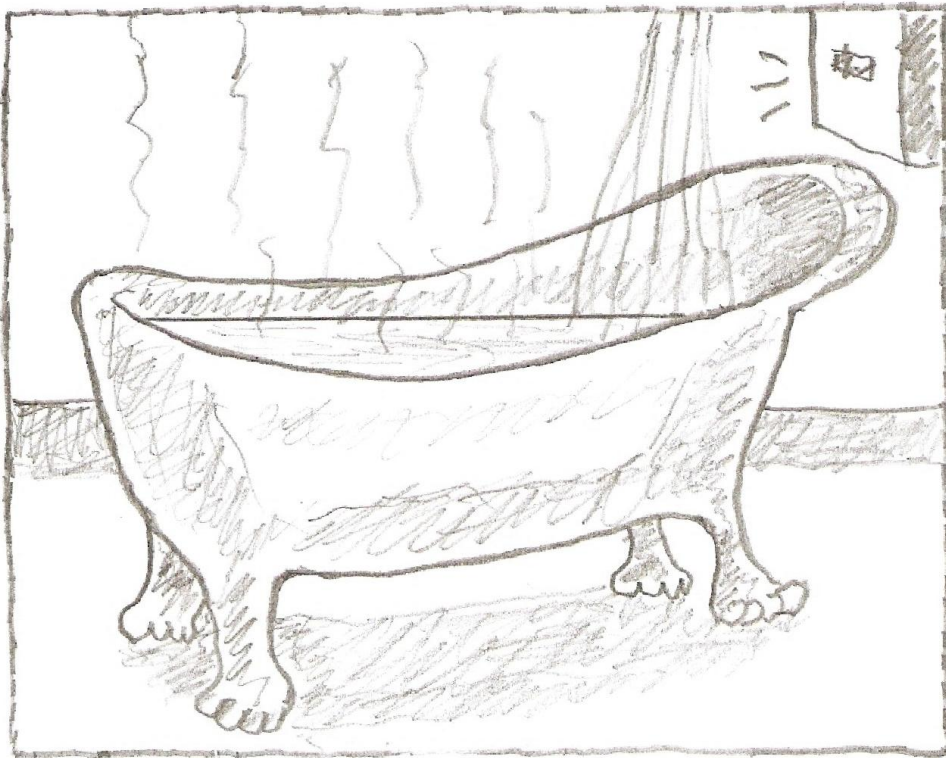
Om eftermiddagen henter far Lukas på fritidshjemmet. En af pædagogerne spiller bold med Lukas, da far svinger ind i skolegården med sin store cykel. ”Nu skal vi hjem og have spaghetti med kødsovs”. ”Yes!!!”, siger Lukas, der lige er begyndt at lære nogle få engelske ord. Og som elsker spaghetti.

”Når lille Henrik og Niller spiste frokost, sad de altid sammen”, siger far, mens de kører gennem den lange Haraldsgade. ”Lille Henrik havde en leverpostejmad, en rullepølsemad og en kartoffelmad. Niller havde også en leverpostejmad, men så havde han en frikadellemad og en ostemad. Og det allerbedste: en chokolademad. Det var lidt usundt, men det tænkte man ikke på, da far var lille Henrik. En dag så havde Henrik glemt sin mad hjemme. Så var han rigtig ked af det. Og meget sulten. Men pyt, så delte Niller sin madpakke med lille Henrik. Også chokolademaden. Niller var en rigtig ven”.

I bad

”Når lille Henrik kom hjem fra skolen, legede han først med sin storesøster Birgitte. De lavede puslespil med et billede af en bondegård. Det var lidt indviklet at få alle brikkerne til at passe. Det blev ikke nemmere af, at storesøster nogen gange gemte et par af brikkerne. Så blev Henrik meget vred og smed hele puslespillet på gulvet. ”Kan I så holde op med at drille hinanden!”. Farmor stod i døren. ”Nu skal vi have mad, og så skal lille Henrik i bad”. ”Ja mor”, sagde de to børn. Mor havde lavet hakkebøffer med brun sovs, og alt blev spist op. ”Godnat, sagde farfar og tændte for radioen. ”Må jeg ikke også høre pressens radioavis?”, tiggede lille Henrik. ”Nej”, sagde farfar venligt ”det er sengetid for dig. Birgitte er 6 år ældre end dig, så hun må godt. Når du bliver stor, får du også lov. ”Øv”, sagde lille Henrik.”

”Så gik lille Henrik op til badeværelset, der lå på første sal. Der var et gammeldags badekar med løvefødder og en gasovn, der hvæsedde, når man tændte for vandet. Lille Henrik hyggede sig med sit legetøjsskib, og så vaskede mor hår på ham, så han fik sæbe i øjnene. ”Av, det svier”, sagde lille Henrik. Så tørrede mor – din farmor – Henrik. Og så kom dagens højdepunkt, når Birgitte bar lille Henrik ned ad trappen på ryggen. Og lagde ham i seng og kyssede ham godnat, ”Ad!”, sagde lille Henrik. Så sov han.” ”Når jeg er i bad, skal min mor også bære mig i seng!”, siger Lukas begejstret. Og det gør Lukas mor, Paula, også samme aften.

S-toget

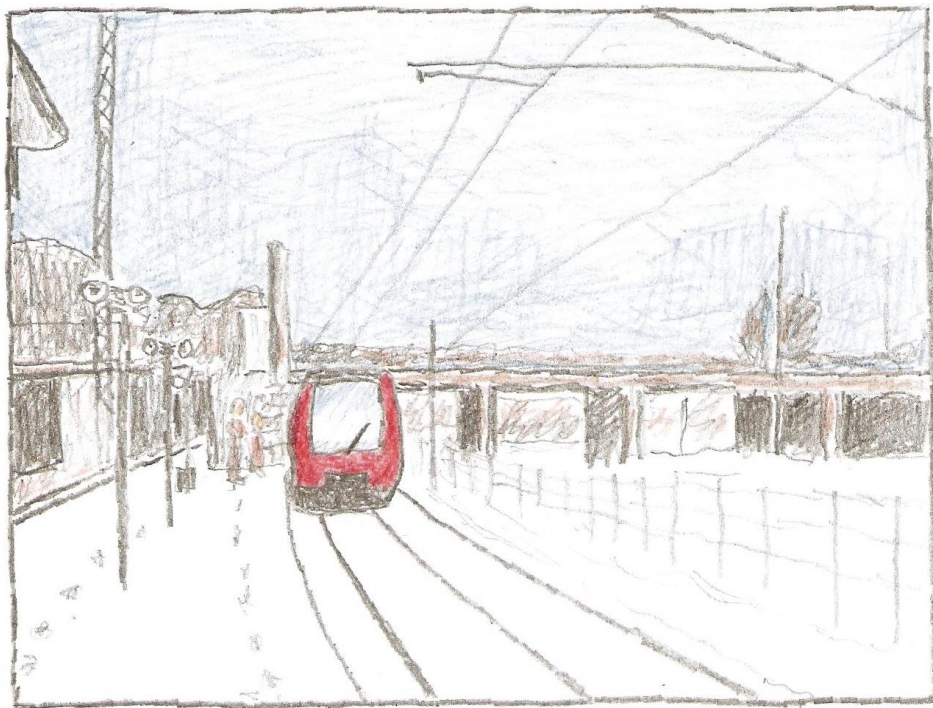

I dag skal Lukas på udflugt med skolen. Far har lidt travlt, og derfor kører de med S-toget i stedet for Christianiacyklen. Det er også spændende, selvom der er mange mennesker, og Lukas bliver lidt ked af det og bange. Lukas har taget sin Gameboy med og sidder og spiller. Pludselig råber han meget højt med en grov voksenstemme ”For fanden i helvede!”. Alle folk i kupeen vender sig forskrækket om og kigger på den lille dreng. ”Se, jeg fik mål”, siger Lukas med en helt almindelig drengestemme og viser smilende sin far, at han har fået 3 stjerner. Far siger til de andre i kupeen, at Lukas har Tourettes syndrom, og at han nogen gange bander ufrivilligt. Det kan folk ikke rigtigt forstå og er stadig sure og kalder Lukas for en uartig unge, men det er deres problem. Sådan kan det nogen gange være svært, når folk ikke kan acceptere handicappede børn. Men det er far så vant til.

Så er de fremme på Svanemøllen station og går sammen hen til skolen, hvor far og Lukas krammer og siger farvel.

Jul

Det er blevet rigtig vinter. Det sner kraftigt, og Lukas får flyverdragt, varm hue og støvler på. Christianiacyklen kan ikke køre i sne, så nu tager far og Lukas toget hver dag. Det er længe siden Lukas har bandet og han er inde i en god periode uden så mange tics.

”Nu er det snart jul, Lukas. Så vi skal til at lave en ønskeseddel til dig. Hvad ønsker du dig i år, lille mand?” Lukas sidder og tænker meget længe. Så siger han ”En ny fodbold. Flere Peter Plysspil til min gameboy. Og et løbehjul”. Far skriver og skriver. ”Og en rutschebane ligesom Mohammed har”, siger Lukas.

Om eftermiddagen henter far Lukas. Det er koldt at stå på perronen. Det blæser og sner lige ind i ansigtet på far og Lukas. ”Skal vi synge Et barn er født i Betlehem?”. ”Jaaah”, siger Lukas og gemmer sine små kolde hænder i fars store jakkelommer.

Et barn er født i Betlehem

1. Et Barn er født i Betlehem,
Betlehem,
thi glæder sig Jerusalem.
Halleluja! Halleluja!
2. En fattig Jomfru sad i Løn,
sad i Løn
og fødte Himlens Kongesøn.
Halleluja! Halleluja!
3. Han fødtes i et Krybberum,
Krybberum,
Guds Engle sang med Fryd derom.
Halleluja! Halleluja!
6. Guds kære Børn vi blev på ny,
blev på ny,
Skal holde Jul i Himmelby.
Halleluja! Halleluja!

Tekst Katolsk salme 1300-tallet Musik 1600-tals melodi

[Thi = fordi Løn = i skjul Krybberum = seng af halm]

LYT TIL MUSIKKEN

[Et barn er født i Betlehem](#)

Noder

Et barn er født i Betlehem

Musik 1600-talsmelodi

Tekst katolsk salme 1300-tallet

Tempo = 110

Piano

5

9

Lukas juletræ

Endeligt er det blevet jul. Og når det er jul, skal man have et juletræ. Lukas har fået flyverdragten på, og far trækker huen ned om ørerne. Cykelstierne er blevet ryddet for sne, så far og Lukas kan igen køre lidt på Christianiacyklen. I dag skal far købe et juletræ til Lukas og mor og far. De kører hen til juletræsmanden og stiller sig op i køen. Der er store, flotte træer, men de kan ikke være i far og mors lille hus. Så er der bittesmå juletræer, der ligner potteplanter. Men hvor er de mellemstore træer, som far plejer at købe? ”De er udsolgt, desværre”, siger juletræsmanden ”men vi kan skære 1/2 m af i toppen”. Så tager han den store sav, og 1-2-3 vupti er det store træ blevet mellemstort. Og Lukas og far kan køre hjem med træet på Christianiacyklen og vise det til mor.

Og så skal træet pyntes. Og vi skal have æbleskiver og saftvand. En dejlig dag

Hvor er farfar?

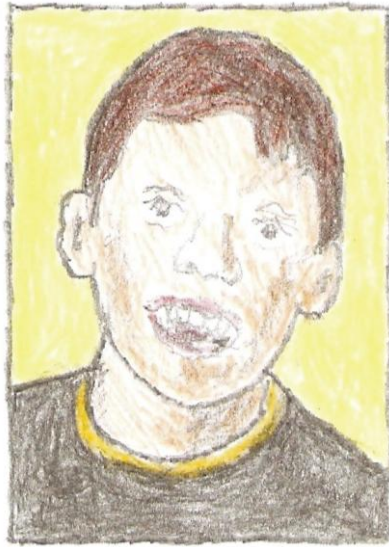
Det er sidste skoledag inden juleferien. Far henter Lukas i skolen, der er fint pyntet med gran og børnetegninger af julemænd, nisser og store julegaver. Børnene har sunget julesange, bagt småkager og lavet konfekt. Og har spist det hele. Lukas er lidt forvirret over alle de mange aktiviteter på specialskolen, så far er lidt bekymret for hjemturen.

”Da far var lille Henrik, købte min far – din farfar – også et juletræ hos juletræsmanden”, siger far. ”Så bar vi træet hjem, og min storesøster Birgitte og mor pyntede det.” Lukas er blevet glasagtig i blikket. ”Hvor er farfar?”, spørger han. ”Han bor oppe i himlen sammen med farmor. Lige nu synger han julesange. Han har vinger på, ligesom englene på juletræet.” Nu forstår Lukas pludselig, hvad farfar laver i himlen, og nu er han ikke bange for farfar mere. ”Kommer han ned og besøger os?”, spørger Lukas. ”Nej”, siger far og ser lidt bedrøvet ud. ”Men når vi kommer op til Gud, så ser vi ham”. Far har tårer i øjnene, men det ser Lukas heldigvis ikke.

Jul i Brønshøj 2003

Det er juleaften i Brønshøj. Mor har lavet dejlig flæskesteg med små brunede kartofler og ribsgele. Lukas spiser med glubende appetit, men skubber ribsgeleen væk; den kan han ikke lide. Så får de risalamande med en hel mandel i. Lukas tygger forsigtigt, for ikke at bide i mandelen – så får han jo ikke den marcipangris, som far har købt til den, der finder mandelen. ”Jaaaah!”, siger Lukas og viser mandlen frem. Så får han sin marcipangris og stråler som en lille sol.

Nu sætter far og Lukas sig ind på børneværelset, for nu skal mor tænde træet. Og måske kommer julemanden. Lukas er så spændt, at han begynder at sige underlige lyde. Far krammer ham og vugger ham i sine arme som en lille baby. ”Fars lille dreng”, siger far. Og Lukas bliver rolig igen. ”Ding, dong”, siger dørklokken. Så siger mor inde fra stuen ”Hvem kan det dog være, der ringer på?”.

Jul i Valby 1962

Det er juleaften i Valby. Farmor har lavet dejlig flæskesteg med små brunede kartofler og ribsgele. Lille Henrik spiser med glubende appetit, men skubber ribsgeleen væk; den kan han ikke lide. Så får de risalamande med en hel mandel i. lille Henrik tygger forsigtigt, for ikke at bide i mandelen – så får han jo ikke den marcipangris, som farfar har købt til den, der finder mandelen. ”Se far!”, siger lille Henrik og viser mandelen frem. Så får han sin marcipangris og stråler som en lille sol.

Nu sætter farfar og lille Henrik sig ind på børneværelset, for nu skal mor tænde træet. Og måske kommer julemanden. Henrik er meget spændt og kan næsten ikke vente. Han blinker med øjnene og laver fnyselyde. For lille Henrik har også Tourette ligesom Lukas. Farfar siger, at han skal holde op de lyde, for i gamle dage var der nemlig ingen, der vidste hvad Tourette var. Man troede ligesom dem i toget, at handicappede var dumme og uartige. Men lille Henrik kan ikke holde op. Heldigvis lyder der et ”Ding, dong” fra dørklokken. Så blinker lille Henrik ikke mere med øjnene. Og farmor siger inde fra stuen ”Hvem kan det dog være, der ringer på?”.

Lukas og Henrik får gaver

Døren bliver åbnet til stuen. Juletræet skinner med al det smukke, gamle julepynt. Farmor er helt rød i kinderne af at gøre klar og pynte, så farfar går ud og lukker op. Men hvem er nu det, der kommer? Der står julemanden med en stor sæk på ryggen. Det er bare onkel Emil, der er klædt ud som julemand, men det ved børnene ikke. ”Er der nogle artige børn?”, spørger julemanden? ”Jaaah”, siger lille Henrik. ”Jaaah”, siger Birgitte. Og Lukas siger ”Jaaah”. For han er nemlig på besøg hos lille Henrik i 1962. Der er sporvogne i gaderne, folk siger De til hinanden og ”hvad kan jeg betjene fruene med?”. Men alt det ved Lukas godt, for det har far Henrik fortalt ham om mange gange. Så han er ikke bange for gamle dage.

Nu kan det nok være, at børnene får gaver. Lukas får en fodbold, et Peter Plysspil og nogle børnebøger. Løbehjulet får han til sin fødselsdag, når det bliver sommer, siger julemanden. Lille Henrik får et puslespil, bøger og legoklodser. Birgitte får pigeting, og mens hun pakker ud, leger Lukas og lille Henrik med deres gaver.

Lille Henrik bliver far igen

Det er blevet sent. Julelysene er bittesmå, og farmor slukker dem et for et. Hun samler gavepapiret sammen og stryger det glat igen, for det kan man jo bruge næste år. Farfar bøjer sig ned til Lukas og lille Henrik og ser de fine gaver, de har fået. Det har været en dejlig aften.

Men med et bliver lille Henrik meget stor og Lukas meget søvnig; han er tilbage i huset i Brønshøj 2003. Og nu sover Lukas trygt i fars arme. Nu er far ikke mere lille Henrik, men Lukas egen far. Mor lægger alt Lukas nye legetøj på bordet, så han kan lege med det næste morgen. Så slukker hun lyset og går i seng.

Der er mørkt udenfor, men stjernerne blinker på himlen. Far bærer Lukas forsigtigt ind på værelset og putter ham. Og Lukas drømmer om dengang, da far var lille Henrik.

En rose så jeg skyde

1. En rose så jeg skyde,
op af den frosne jord.
Den, som kan skriften tyde,
priser profetens ord.
Og rosens blomst sprang ud,
midt i den kolde vinter,
ved midnat sendt af Gud.

2. Den rose mellem stene,
det har Jesaias sagt,
var jomfruen, den rene
hun har os blomsten bragt,
og på Vorherres bud,
hun fødte vores frelser
Maria, lovet Gud!

Musik Prætorius 1606

Ny dansk oversættelse af H.W. Gade © 1999 (vers 1, linierne 1-2 oversat af Th. Laub).

OBS! Der er et lille forspil, inden melodistemmen kommer frem; det syntes forfatteren ville være en god slutning på Lukas og Lille Henriks eventyr. Det er jo også jul...

LYT TIL MUSIKKEN

[En rose så jeg skyde](#)

Noder

En rose så jeg skyde

Musik Prætorius anonym tekst Arrangeret af H.W. Gade

The musical score is presented in three systems, each featuring a vocal line and a piano accompaniment. The key signature has two flats (Bb and Eb), and the time signature is 3/2. The piano part includes chord symbols above the staff.

System 1:

- Vokal:** Tre measures of whole rests.
- Piano:** Four measures. Chord symbols: F, Bb, Eb, Cm. The melody in the right hand starts on the fourth measure.

System 2:

- Vokal:** Tre measures of whole rests.
- Piano:** Eight measures. Chord symbols: Bb, E+(7), Ab/eb, Csus, C7, F, Bb. The melody in the right hand continues across these measures.

System 3:

- Vokal:** Tre measures of whole rests.
- Piano:** Eight measures. Chord symbols: Am, E+, Fmaj7, Ebmaj7, Gm7, Csus. The melody in the right hand continues across these measures.

Da far var lille Henrik

10

Vokal

Piano

C F / Bb / C / Fmaj7 /

13

Vokal

Piano

Bb / C / Gm9/d Csus C7 F / / /

16

Vokal

Piano

F / Bb / C(9) / Fmaj7 Bb / C /

19

Vokal

Piano

Gm9/d / Csus C F / / / C7 / Dm7 /

The musical score is written for a vocal line and a piano accompaniment. The key signature has one flat (B-flat), and the time signature is 4/4. The score is divided into four systems, each starting with a measure number (10, 13, 16, 19). The vocal line is written on a single staff with a treble clef. The piano part is written on a grand staff (treble and bass clefs). Chords are indicated by letters above the piano staff, often with a slash indicating a change or a specific voicing. The piano part includes various musical notations such as chords, single notes, and rests.

Da far var lille Henrik

22

Vokal

Piano

25

Vokal

Piano

The musical score is written for a vocal part and a piano accompaniment. It is in 4/4 time and features a key signature of one flat (B-flat). The score is divided into two systems, measures 22-24 and 25-26. The vocal part is written on a single staff with a treble clef. The piano part is written on two staves, treble and bass clef. Chord symbols are placed above the piano staves. A fermata is placed over the vocal line in measure 25.

Chord symbols for measures 22-24: C, C11, F, Bb, C, D7.

Chord symbols for measures 25-26: Bb, A7, E+, Gm9/f, Csus, C7, F.

Ting I kan snakke mere om...

På CD'en er der – udover historierne om Lukas – musikken til sangene og beskrivelser af Lukas handicaps. Klik på linksene for at høre musikken eller læse teksterne:

- [I gamle dage](#)
- [ADHD](#)
- [Tourettes syndrom](#)
- [Aspergers syndrom / autisme](#)
- Musikken til sangene (virker kun i den fysiske papirbog):

[Ole sad på en knold og sang](#)

[Nu er dagen fuld af sang](#)

[I østen stiger solen op](#)

[Et barn er født i Betlehem](#)

[En rose så jeg skyde](#)

Om forfatteren: Henrik W. Gade er født 1953 i København. Han er sangskriver, dramatiker og forfatter af musiklærebøger og bøger om handicappede børn. Henrik er gift med finske Paula. Parret er adoptivforældre til polske Lukas med bl.a. ADHD, Tourettes syndrom og autisme. Henrik har selv Tourettes syndrom og Aspergers syndrom.

Da far var lille Henrik

Lukas er en dreng på 9 år. Hans far, Henrik, kører ham hver dag i skole på deres Christianiacykel. Og imens de kører den lange vej til Lukas skole, fortæller far historier fra dengang, far var lille. Dengang der var sporvogne, og folk sagde "De" til hinanden.

Lukas er handicappet med ADHD, Tourette og autisme. Men Lukas er ikke mærkelig. Han er bare lidt anderledes. Lukas er meget dygtig til at synge. Og han elsker spaghetti med kødsovs, ligesom alle andre drenge.

En fortælling om en handicappet drengs hverdag fortalt af hans far.

Da far var lille Henrik

ISBN 9788791995422

**Digital
Books**